

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та
дорадництва

ЗАТВЕРДЖЕНО
ННІ неперервної освіти
22 червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Сталий розвиток громад і територій»**

Галузь знань	<u>D Бізнес, адміністрування та право</u>
Спеціальність	<u>D4 «Публічне управління та адміністрування»</u>
Освітня програма	<u>«Публічне управління та адміністрування»</u>
ННІ (факультет)	<u>неперервної освіти</u>
Розробники:	<u>Володимир СИЗОН, старший викладач кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва, к.держ.упр.</u> (посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Сталий розвиток громад і територій»

Навчальна програма курсу «Сталий розвиток громад і територій»- це комплексний практичний план підготовки фахівців, спрямований на перетворення громад на спроможні та самодостатні суб'єкти управління завдяки збалансованому економічному, соціальному та екологічному розвитку, з метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня життя населення , додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	D4 Публічне управління та адміністрування	
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт / робота (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної, заочної та дистанційної (за наявності) форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна, дистанційна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	105 год.	134 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Сталий розвиток громад і територій» полягає у формуванні комплексних знань та практичних навичок для розбудови спроможних, безпечних і самодостатніх громад, навчає балансувати інтереси економіки, екології та суспільства для підвищення якості життя населення без виснаження ресурсів.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню: ОК4. Державне та галузеве управління

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 03. Здатність розробляти та управляти проєктами.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)	СК 02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери. СК 04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. СК 08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. СК 11. Здатність організовувати та здійснювати професійну діяльність у аграрній та природоохоронній сферах.
7 – Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 6. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур. ПРН 7. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи. ПРН 13. Організовувати та здійснювати професійну діяльність у аграрній та природоохоронній сферах на основі галузевого підходу, євроінтеграційних процесів та інструментів забезпечення сталого розвитку.	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна, дистанційна форма					
	тиж ні	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
			л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. Теоретичні та концептуальні основи сталого розвитку громад і територій													
Тема 1. Суть та цілі сталого розвитку(ЦСР)	1	10	1	2			7	10	0,5	0,5			9
Тема 2. Децентралізація та роль територіальних громад	2	11	1	2			8	10	0,5	0,5			9
Тема 3. Впровадження інституційного підходу та залучення громадськості до ухвалення рішень	3	11	1	2			8	10	0,5	0,5			9
Тема 4. Планування стратегії розвитку територіальної громади	4	11	1	2			8	12	1	1			10
Тема 5. Економічний розвиток громад	5	11	1	2			8	10	0,5	0,5			9
Тема 6. Самоврядування та ефективне управління місцевими/спільним и ресурсами	6	11	1	2			8	10	0,5	0,5			9
Тема 7. Стале управління відходами та принцип «нуль відходів».	7	11	1	2			8	10	0,5	0,5			9
Разом за модулем 1	76		7	14			55	72	4	4			64
Модуль 2 .Економічна спроможність та фінанси.													
Тема 8. Перехід до циркулярної економіки на рівні окремих громад і територій.	8	9	1	2			6	10	0,5	0,5			9
Тема 9. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) програм розвитку та екологічне планування	9	9	1	2			6	10	0,5	0,5			9
Тема10.Справедливи й соціальний розвиток та створення інклюзивного середовища	10	9	1	2			6	10	0,5	0,5			9

Тема 11. Розвиток транспортної, житлової та енергетичної інфраструктури, енергоефективність	11	9	1	2			6	10	0,5	0,5			9
Тема 12. Специфіка сталого розвитку сільських територій та збереження їхнього економічного добробуту	12	9	1	2			6	10	0,5	0,5			9
Тема 13. Пошук джерел фінансування: місцеві бюджети, державні субвенції, грантові програми та міжнародна технічна допомога.	13	9	1	2			6	10	0,5	0,5			9
Тема 14. Проєктний менеджмент: написання та впровадження інфраструктурних, екологічних та освітніх проєктів.	14	11	1	2			8	8	0,5	0,5			7
Тема 15. Моніторинг та оцінка виконання стратегій сталого розвитку	15	9	1	2			6	10	0,5	0,5			9
Разом за модулем 2	74		8	16			50	78	4	4			70
Усього годин	150		15	30			105	150	8	8			134

1. Програма та структура навчальної дисципліни

1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суть та цілі сталого розвитку(ЦСР):баланс між потребами сучасності та захистом інтересів майбутніх поколінь.	1
2	Децентралізація та роль територіальних громад: перехід від об'єкта до суб'єкта управління.	1
3	Впровадження інституційного підходу та залучення громадськості до ухвалення рішень.	1
4	Планування стратегії розвитку територіальної громади: комплексний довгостроковий документ.	1

5	Економічний розвиток громад: інструменти для стимулювання малого бізнесу	1
6	Самоврядування та ефективне управління місцевими/спільними ресурсами.	1
7	Стале управління відходами та принцип «нуль відходів».	1
8	Перехід до циркулярної економіки на рівні окремих громад і територій.	1
9	Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) програм розвитку та екологічне планування.	1
10	Справедливий соціальний розвиток та створення інклюзивного середовища	1
11	Розвиток транспортної, житлової та енергетичної інфраструктури, енергоефективність.	1
12	Специфіка сталого розвитку сільських територій та збереження їхнього економічного добробуту.	1
13	Пошук джерел фінансування: місцеві бюджети, державні субвенції, грантові програми та міжнародна технічна допомога.	1
14	Проектний менеджмент: написання та впровадження інфраструктурних, екологічних та освітніх проєктів.	1
15	Моніторинг та оцінка виконання стратегій сталого розвитку	1
	Всього:	15

1. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суть та цілі сталого розвитку(ЦСР):баланс між потребами сучасності та захистом інтересів майбутніх поколінь.	2
2	Децентралізація та роль територіальних громад: перехід від об'єкта до суб'єкта управління.	2
3	Впровадження інституційного підходу та залучення громадськості до ухвалення рішень	2

4	Впровадження інституційного підходу та залучення громадськості до ухвалення рішень	2
5	Економічний розвиток громад: інструменти для стимулювання малого бізнесу	2
6	Самоврядування та ефективне управління місцевими/спільними ресурсами.	2
7	Стале управління відходами та принцип «нуль відходів».	2
8	Перехід до циркулярної економіки на рівні окремих громад і територій	2
9	Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) програм розвитку та екологічне планування	2
10	Справедливий соціальний розвиток та створення інклюзивного середовища	2
11	Розвиток транспортної, житлової та енергетичної інфраструктури, енергоефективність.	2
12	Специфіка сталого розвитку сільських територій та збереження їхнього економічного добробуту.	2
13	Пошук джерел фінансування: місцеві бюджети, державні субвенції, грантові програми та міжнародна технічна допомога.	2
14	Проектний менеджмент: написання та впровадження інфраструктурних, екологічних та освітніх проєктів.	2
15	Моніторинг та оцінка виконання стратегій сталого розвитку	2
	Всього:	30

1. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суть та цілі сталого розвитку(ЦСР):баланс між потребами сучасності та захистом інтересів майбутніх поколінь.	7
2	Децентралізація та роль територіальних громад: перехід від об'єкта до суб'єкта управління.	8

3	Впровадження інституційного підходу та залучення громадськості до ухвалення рішень	8
4	Впровадження інституційного підходу та залучення громадськості до ухвалення рішень	8
5	Економічний розвиток громад: інструменти для стимулювання малого бізнесу	8
6	Самоврядування та ефективне управління місцевими/спільними ресурсами.	8
7	Стале управління відходами та принцип «нуль відходів».	8
8	Перехід до циркулярної економіки на рівні окремих громад і територій	6
9	Стратегічна екологічна оцінка (CEO) програм розвитку та екологічне планування	6
10	Справедливий соціальний розвиток та створення інклюзивного середовища	6
11	Розвиток транспортної, житлової та енергетичної інфраструктури, енергоефективність.	6
12	Специфіка сталого розвитку сільських територій та збереження їхнього економічного добробуту.	6
13	Пошук джерел фінансування: місцеві бюджети, державні субвенції, грантові програми та міжнародна технічна допомога.	6
14	Проектний менеджмент: написання та впровадження інфраструктурних, екологічних та освітніх проєктів.	8
15	Моніторинг та оцінка виконання стратегій сталого розвитку	6
	Всього:	105

1. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних, розрахункових / графічних робіт, проєктів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

1. **Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити)**

- метод практико-орієнтованого навчання
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

1. **Оцінювання результатів навчання.**

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

1. **Розподіл балів за видами навчальної діяльності**

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		
Практична робота 1.	ПРН 6, 7, 13. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи. Організовувати та здійснювати професійну діяльність у аграрній та природоохоронній сферах на основі галузевого підходу, євроінтеграційних процесів та інструментів забезпечення сталого розвитку.	8
Практична робота 2.		8
Практична робота 3.		8
Практична робота 4.		8
Практична робота 5.		8
Практична робота 6.		8
Практична робота 7.		8
Самостійна робота 1.		14
Модульна контрольна робота 1.		30

Разом за модулем 1		100
Модуль 2 .Екон Здійснювати ефективне управління інноваціями омічна спроможність та фінанси.		
Практична робота 8.	ПРН 6, 7, 13. Здійснювати ефективне управління інноваціями. Здійснювати ефективне управління ризиками. Організовувати та здійснювати професійну діяльність у аграрній та природоохоронній сферах.	7
Практична робота 9.		7
Практична робота 10.		7
Практична робота 11.		7
Практична робота 12.		7
Практична робота 13.		7
Практична робота 14.		7
Практична робота 15.	Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління. Організовувати та здійснювати професійну діяльність у аграрній та природоохоронній сферах на основі євроінтеграційних процесів. Організовувати та здійснювати професійну діяльність у аграрній та природоохоронній сферах на основі інструментів забезпечення сталого розвитку. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління методи командної роботи. Організовувати та здійснювати професійну діяльність у аграрній та природоохоронній сферах галузевого підходу.	7
Самостійна робота 2		14
Модульна контрольна робота 2.		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Разом за курс		100

1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

1. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

1. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5896>)
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів денної, заочної та дистанційної (за наявності) форм здобуття вищої освіти;

1. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

- Сталий розвиток місцевих громад: підручник / М.О. Клименко, О.М. Клименко, Л.В. Клименко. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 296 с.
- Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 30 вер. 2019 р. № 722/2019. – Офіц. сайт Верхов. Ради України : поточна редакція від 30.09.2019.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
- Дем'янчук А.В.

Сучасні підходи до забезпечення сталого розвитку територій в Україні. Економіка і суспільство. Випуск № 13. 2017. С. 1083-1087.

Допоміжні:

1. Котов І.В. Теоретичні основи управління сталим розвитком територіальних громад. Право та державне управління. 2023 р., № 3. <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.3.12>
2. Кравченко Т. А. Основа сталого розвитку територіальних громад – системний підхід до реалізації національних інтересів України. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2014. № 1. http://el-zbirn-du.at.ua/2014_1/24.pdf
3. Про затвердження Концепції сталого розвитку населених пунктів : Постанова Верховної Ради України laws/show/1359'14
4. Васильєва О. І., Васильєва Н. В. Концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 8. С. 74–78.
5. Кудріна О. Ю., Семеніхіна О. В., Кіндзерський Ю. В. та ін. Детермінанти сталого розвитку економіки : монографія / Ін-т екон.-прав. досл. НАН України. Київ, 2019. 264 с.
6. Панчишин, Т., & Вдовин, М. (2023). КОМПОНЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА РЕГІОНІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ. *Економіка та суспільство*, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-23>
7. Бліщук, К. (2024). СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН. *Економічний простір*, (190), 104-107. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-19>
8. Леміш, К., Токаренко, О., & Сова, А. (2025). РОЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ. *Сталий розвиток економіки*, (5 (56), 63-71. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-9>
9. ШЕСТАКОВСЬКА, Т., & ДЕМЕНТОВ, І. (2025). ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПІДТРИМКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 340(2), 359-366. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-57>

Інформаційні ресурси:

1. <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomo> - Урядовий портал.
2. <http://www.rada.kiev.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.
3. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України. ТОРІЙ від 24 грудня 1999 р. № 1359-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.Ua/>